

SLUŽBENI LIST

CRNE GORE

MEĐUNARODNI UGOVORI

Internet: <http://www.sllrcg.cg.yu>

e-mail: sllrcg@cg.yu

Broj 4 Godina I

Podgorica, 1. jul 2008.

Cijena 5 evra,
Pretplata za 2008. godinu
iznosi 100,00 evra

7.

Na osnovu člana 95 tačke 3 Ustava Crne Gore donosim

U K A Z

O PROGLAŠENJU ZAKONA O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O ZAŠTITI PODVODNE KULTURNE BAŠTINE

Prolašavam **Zakon o ratifikaciji Konvencije o zaštiti podvodne kulturne baštine**, koji je donijela Skupština Crne Gore, na šestoj sjednici prvog redovnog zasijedanja u 2008. godini, dana 19. juna 2008. godine.

Broj: 01- 1378/2
Podgorica, 25. 06. 2008. godine

Predsjednik Crne Gore,
Filip Vujanović, s.r.

Z A K O N O RATIFIKACIJI KONVENCIJE O ZAŠTITI PODVODNE KULTURNE BAŠTINE

Član 1

Ratifikuje se Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine, koju je usvojila na 31. sjednici Generalna konferencija Organizacije za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija, na zasijedanju u Parizu od 15. oktobra do 3. novembra 2001., na 31. sjednici, a koju Crna Gora, kao članica UNESCO-a i Ujedinjenih nacija, potvrđuje, saglasno članu 26. Konvencije, koji reguliše postupak ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja od strane država članica UNESCO-a i Ujedinjenih nacija, u skladu sa njihovim odgovarajućim ustavnim postupcima.

Član 2

Tekst Konvencije iz člana 1. ovog zakona, u izvorniku na engleskom i u prijevodu na crnogorski jezik, glasi:

CONVENTION ON THE PROTECTION OF THE UNDERWATER CULTURAL HERITAGE

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 15 October to 3 November 2001, at its 31st session,

Acknowledging the importance of underwater cultural heritage as an integral part of the cultural heritage of humanity and a particularly important element in the history of peoples, nations, and their relations with each other concerning their common heritage,

Realizing the importance of protecting and preserving the underwater cultural heritage and that responsibility therefor rests with all States,

Noting growing public interest in and public appreciation of underwater cultural heritage,

Convinced of the importance of research, information and education to the protection and preservation of underwater cultural heritage,

Convinced of the public's right to enjoy the educational and recreational benefits of responsible non-intrusive access to in situ underwater cultural heritage, and of the value of public education to contribute to awareness, appreciation and protection of that heritage,

Aware of the fact that underwater cultural heritage is threatened by unauthorized activities directed at it, and of the need for stronger measures to prevent such activities,

Conscious of the need to respond appropriately to the possible negative impact on underwater cultural heritage of legitimate activities that may incidentally affect it,

Deeply concerned by the increasing commercial exploitation of underwater cultural heritage, and in particular by certain activities aimed at the sale, acquisition or barter of underwater cultural heritage,

Aware of the availability of advanced technology that enhances discovery of and access to underwater cultural heritage,

Believing that cooperation among States, international organizations, scientific institutions, professional organizations, archaeologists, divers, other interested parties and the public at large is essential for the protection of underwater cultural heritage,

Considering that survey, excavation and protection of underwater cultural heritage necessitate the availability and application of special scientific methods and the use of suitable techniques and equipment as well as a high degree of professional specialization, all of which indicate a need for uniform governing criteria,

Realizing the need to codify and progressively develop rules relating to the protection and preservation of underwater cultural heritage in conformity with international law and practice,

including the UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property of 14 November 1970, the UNESCO

Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of 16 November 1972 and the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982,

Committed to improving the effectiveness of measures at international, regional and national levels for the preservation in situ or, if necessary for scientific or protective purposes, the careful recovery of underwater cultural heritage,

Having decided at its twenty-ninth session that this question should be made the subject of an international convention,

Adopts this second day of November 2001 this Convention.

Article 1 DEFINITIONS

For the purposes of this Convention:

1. (a) »*Underwater cultural heritage*« means all traces of human existence having a cultural, historical or archaeological character which have been partially or totally under water, periodically or continuously, for at least 100 years such as:

(i) sites, structures, buildings, artefacts and human remains, together with their archaeological and natural context;

(ii) vessels, aircraft, other vehicles or any part thereof, their cargo or other contents, together with their archaeological and natural context; and

(iii) objects of prehistoric character.

(b) Pipelines and cables placed on the seabed shall not be considered as underwater cultural heritage.

(c) Installations other than pipelines and cables, placed on the seabed and still in use, shall not be considered as underwater cultural heritage.

2. (a) »*States Parties*« means States which have consented to be bound by this Convention and for which this Convention is in force.

(b) This Convention applies *mutatis mutandis* to those territories referred to in Article 26, paragraph 2(b), which become Parties to this Convention in accordance with the conditions set out in that paragraph, and to that extent »*States Parties*« refers to those territories.

3. »*UNESCO*« means the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

4. »*Director-General*« means the Director-General of UNESCO.

5. »*Area*« means the seabed and ocean floor and subsoil thereof, beyond the limits of national jurisdiction.

6. »*Activities directed at underwater cultural heritage*« means activities having underwater cultural heritage as their primary object and which may, directly or indirectly, physically disturb or otherwise damage underwater cultural heritage.

7. »*Activities incidentally affecting underwater cultural heritage*« means activities which, despite not having underwater cultural heritage as their primary object or one of their objects, may physically disturb or otherwise damage underwater cultural heritage.

8. »*State vessels and aircraft*« means warships, and other vessels or aircraft that were owned or operated by a State and used, at the time of sinking, only for government non-commercial purposes, that are identified as such and that meet the definition of underwater cultural heritage.

9. »*Rules*« means the Rules concerning activities directed at underwater cultural heritage, as referred to in Article 33 of this Convention.

Article 2

OBJECTIVES AND GENERAL PRINCIPLES

1. This Convention aims to ensure and strengthen the protection of underwater cultural heritage.

2. States Parties shall cooperate in the protection of underwater cultural heritage.

3. States Parties shall preserve underwater cultural heritage for the benefit of humanity in conformity with the provisions of this Convention.

4. States Parties shall, individually or jointly as appropriate, take all appropriate measures in conformity with this Convention and with international law that are necessary to protect underwater cultural heritage, using for this purpose the best practicable means at their disposal and in accordance with their capabilities.

5. The preservation in situ of underwater cultural heritage shall be considered as the first option before allowing or engaging in any activities directed at this heritage.

6. Recovered underwater cultural heritage shall be deposited, conserved and managed in a manner that ensures its long-term preservation.

7. Underwater cultural heritage shall not be commercially exploited.

8. Consistent with State practice and international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea, nothing in this Convention shall be interpreted as modifying the rules of international law and State practice pertaining to sovereign immunities, nor any State's rights with respect to its State vessels and aircraft.

9. States Parties shall ensure that proper respect is given to all human remains located in maritime waters.

10. Responsible non-intrusive access to observe or document in situ underwater cultural heritage shall be encouraged to create public awareness, appreciation, and protection of the heritage except where such access is incompatible with its protection and management.

11. No act or activity undertaken on the basis of this Convention shall constitute grounds for claiming, contending or disputing any claim to national sovereignty or jurisdiction.

Article 3

RELATIONSHIP BETWEEN THIS CONVENTION
AND THE UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA

Nothing in this Convention shall prejudice the rights, jurisdiction and duties of States under international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea. This Convention shall be interpreted and applied in the context of and in a manner consistent with international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

Article 4

RELATIONSHIP TO LAW OF SALVAGE AND LAW OF FINDS

Any activity relating to underwater cultural heritage to which this Convention applies shall not be subject to the law of salvage or law of finds, unless it:

(a) is authorized by the competent authorities, and

(b) is in full conformity with this Convention, and

(c) ensures that any recovery of the underwater cultural heritage achieves its maximum protection.

Article 5

ACTIVITIES INCIDENTALLY AFFECTING UNDERWATER CULTURAL HERITAGE

Each State Party shall use the best practicable means at its disposal to prevent or mitigate any adverse effects that might arise from activities under its jurisdiction incidentally affecting underwater cultural heritage.

Article 6

BILATERAL, REGIONAL OR OTHER MULTILATERAL AGREEMENTS

1. States Parties are encouraged to enter into bilateral, regional or other multilateral agreements or develop existing agreements, for the preservation of underwater cultural heritage. All such agreements shall be in full conformity with the provisions of this Convention and shall not dilute its universal character. States may, in such agreements, adopt rules and regulations which would ensure better protection of underwater cultural heritage than those adopted in this Convention.

2. The Parties to such bilateral, regional or other multilateral agreements may invite States with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned to join such agreements.

3. This Convention shall not alter the rights and obligations of States Parties regarding the protection of sunken vessels, arising from other bilateral, regional or other multilateral agreements concluded before its adoption, and, in particular, those that are in conformity with the purposes of this Convention.

Article 7

UNDERWATER CULTURAL HERITAGE IN INTERNAL WATERS, ARCHIPELAGIC WATERS AND TERRITORIAL SEA

1. States Parties, in the exercise of their sovereignty, have the exclusive right to regulate and authorize activities directed at underwater cultural heritage in their internal waters, archipelagic waters and territorial sea.

2. Without prejudice to other international agreements and rules of international law regarding the protection of underwater cultural heritage, States Parties shall require that the Rules be applied to activities directed at underwater cultural heritage in their internal waters, archipelagic waters and territorial sea.

3. Within their archipelagic waters and territorial sea, in the exercise of their sovereignty and in recognition of general practice among States, States Parties, with a view to cooperating on the best methods of protecting State vessels and aircraft, should inform the flag State Party to this Convention and, if applicable, other States with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, with respect to the discovery of such identifiable State vessels and aircraft.

Article 8

UNDERWATER CULTURAL HERITAGE IN THE CONTIGUOUS ZONE

Without prejudice to and in addition to Articles 9 and 10, and in accordance with Article 303, paragraph 2, of the United Nations Convention on the Law of the Sea, States Parties may regulate and authorize activities directed at underwater cultural heritage within their contiguous zone. In so doing, they shall require that the Rules be applied.

Article 9

REPORTING AND NOTIFICATION IN THE EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE AND ON THE CONTINENTAL SHELF

1. All States Parties have a responsibility to protect underwater cultural heritage in the exclusive economic zone and on the continental shelf in conformity with this Convention.

Accordingly:

(a) a State Party shall require that when its national, or a vessel flying its flag, discovers or intends to engage in activities directed at underwater cultural heritage located in its exclusive economic zone or on its continental shelf, the national or the master of the vessel shall report such discovery or activity to it;

(b) in the exclusive economic zone or on the continental shelf of another State Party:

(i) States Parties shall require the national or the master of the vessel to report such discovery or activity to them and to that other State Party;

(ii) alternatively, a State Party shall require the national or master of the vessel to report such discovery or activity to it and shall ensure the rapid and effective transmission of such reports to all other States Parties.

2. On depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a State Party shall declare the manner in which reports will be transmitted under paragraph 1(b) of this Article.

3. A State Party shall notify the Director-General of discoveries or activities reported to it under paragraph 1 of this Article.

4. The Director-General shall promptly make available to all States Parties any information notified to him under paragraph 3 of this Article.

5. Any State Party may declare to the State Party in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf the underwater cultural heritage is located its interest in being consulted on how to ensure the effective protection of that underwater cultural heritage. Such declaration shall be based on a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned.

Article 10

PROTECTION OF UNDERWATER CULTURAL HERITAGE IN THE EXCLUSIVE ECONOMIC ZONE AND ON THE CONTINENTAL SHELF

1. No authorization shall be granted for an activity directed at underwater cultural heritage located in the exclusive economic zone or on the continental shelf except in conformity with the provisions of this Article.

2. A State Party in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf underwater cultural heritage is located has the right to prohibit or authorize any activity directed at such heritage to prevent interference with its sovereign rights or jurisdiction as provided for by international law including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

3. Where there is a discovery of underwater cultural heritage or it is intended that activity shall be directed at underwater cultural heritage in a State Party's exclusive economic zone or on its continental shelf, that State Party shall:

(a) consult all other States Parties which have declared an interest under Article 9, paragraph 5, on how best to protect the underwater cultural heritage;

(b) coordinate such consultations as »Coordinating State«, unless it expressly declares that it does not wish to do so, in which case the States Parties which have declared an interest under Article 9, paragraph 5, shall appoint a Coordinating State.

4. Without prejudice to the duty of all States Parties to protect underwater cultural heritage by way of all practicable measures taken in accordance with international law to prevent immediate danger to the underwater cultural heritage, including looting, the Coordinating State may take all practicable measures, and/or issue any necessary authorizations in conformity with this Convention and, if necessary prior to consultations, to prevent any immediate danger to the underwater cultural heritage, whether arising from human activities or any other cause, including looting. In taking such measures assistance may be requested from other States Parties.

5. The Coordinating State:

(a) shall implement measures of protection which have been agreed by the consulting States, which include the Coordinating State, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall implement those measures;

(b) shall issue all necessary authorizations for such agreed measures in conformity with the Rules, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall issue those authorizations;

(c) may conduct any necessary preliminary research on the underwater cultural heritage and shall issue all necessary authorizations therefor, and shall promptly inform the Director-General of the results, who in turn will make such information promptly available to other States Parties.

6. In coordinating consultations, taking measures, conducting preliminary research and/or issuing authorizations pursuant to this Article, the Coordinating State shall act on behalf of the States Parties as a whole and not in its own interest. Any such action shall not in itself constitute a basis for the assertion of any preferential or jurisdictional rights not provided for in international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

7. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 4 of this Article, no activity directed at State vessels and aircraft shall be conducted without the agreement of the flag State and the collaboration of the Coordinating State.

Article 11

REPORTING AND NOTIFICATION IN THE AREA

1. States Parties have a responsibility to protect underwater cultural heritage in the Area in conformity with this Convention and Article 149 of the United Nations Convention on the Law of the Sea. Accordingly when a national, or a vessel flying the flag of a State Party, discovers or intends to engage in activities directed at underwater cultural heritage located in the Area, that State Party shall require its national, or the master of the vessel, to report such discovery or activity to it.

2. States Parties shall notify the Director-General and the Secretary-General of the International Seabed Authority of such discoveries or activities reported to them.

3. The Director-General shall promptly make available to all States Parties any such information supplied by States Parties.

4. Any State Party may declare to the Director-General its interest in being consulted on how to ensure the effective protection of that underwater cultural heritage. Such declaration shall be based on a verifiable link to the underwater cultural heritage concerned, particular regard being paid to the preferential rights of States of cultural, historical or archaeological origin.

Article 12

PROTECTION OF UNDERWATER CULTURAL HERITAGE IN THE AREA

1. No authorization shall be granted for any activity directed at underwater cultural heritage located in the Area except in conformity with the provisions of this Article.

2. The Director-General shall invite all States Parties which have declared an interest under Article 11, paragraph 4, to consult on how best to protect the underwater cultural heritage, and to appoint a State Party to coordinate such consultations as the »Coordinating State». The Director-General shall also invite the International Seabed Authority to participate in such consultations.

3. All States Parties may take all practicable measures in conformity with this Convention, if necessary prior to consultations, to prevent any immediate danger to the underwater cultural heritage, whether arising from human activity or any other cause including looting.

4. The Coordinating State shall:

(a) implement measures of protection which have been agreed by the consulting States, which include the Coordinating State, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall implement those measures; and

(b) issue all necessary authorizations for such agreed measures, in conformity with this Convention, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall issue those authorizations.

5. The Coordinating State may conduct any necessary preliminary research on the underwater cultural heritage and shall issue all necessary authorizations therefor, and shall promptly inform the Director-General of the results, who in turn shall make such information available to other States Parties.

6. In coordinating consultations, taking measures, conducting preliminary research, and/or issuing authorizations pursuant to this Article, the Coordinating State shall act for the benefit of humanity as a whole, on behalf of all States Parties. Particular regard shall be paid to the preferential rights of States of cultural, historical or archaeological origin in respect of the underwater cultural heritage concerned.

7. No State Party shall undertake or authorize activities directed at State vessels and aircraft in the Area without the consent of the flag State.

Article 13

SOVEREIGN IMMUNITY

Warships and other government ships or military aircraft with sovereign immunity, operated for non-commercial purposes, undertaking their normal mode of operations, and not engaged in activities directed at underwater cultural heritage, shall not be obliged to report discoveries of underwater cultural heritage under Articles 9, 10, 11 and 12 of this Convention. However States Parties shall ensure, by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of their warships or other government ships or military aircraft with sovereign immunity operated for non-commercial purposes, that they comply, as far as is reasonable and practicable, with Articles 9, 10, 11 and 12 of this Convention.

Article 14

CONTROL OF ENTRY INTO THE TERRITORY, DEALING AND POSSESSION

States Parties shall take measures to prevent the entry into their territory, the dealing in, or the possession of, underwater cultural heritage illicitly exported and/or recovered, where recovery was contrary to this Convention.

Article 15**NON-USE OF AREAS UNDER THE JURISDICTION OF STATES PARTIES**

States Parties shall take measures to prohibit the use of their territory, including their maritime ports, as well as artificial islands, installations and structures under their exclusive jurisdiction or control, in support of any activity directed at underwater cultural heritage which is not in conformity with this Convention.

Article 16**MEASURES RELATING TO NATIONALS AND VESSELS**

States Parties shall take all practicable measures to ensure that their nationals and vessels flying their flag do not engage in any activity directed at underwater cultural heritage in a manner not in conformity with this Convention.

Article 17**SANCTIONS**

1. Each State Party shall impose sanctions for violations of measures it has taken to implement this Convention.

2. Sanctions applicable in respect of violations shall be adequate in severity to be effective in securing compliance with this Convention and to discourage violations wherever they occur and shall deprive offenders of the benefit deriving from their illegal activities.

3. States Parties shall cooperate to ensure enforcement of sanctions imposed under this Article.

Article 18**SEIZURE AND DISPOSITION OF UNDERWATER CULTURAL HERITAGE**

1. Each State Party shall take measures providing for the seizure of underwater cultural heritage in its territory that has been recovered in a manner not in conformity with this Convention.

2. Each State Party shall record, protect and take all reasonable measures to stabilize underwater cultural heritage seized under this Convention.

3. Each State Party shall notify the Director-General and any other State with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned of any seizure of underwater cultural heritage that it has made under this Convention.

4. A State Party which has seized underwater cultural heritage shall ensure that its disposition be for the public benefit, taking into account the need for conservation and research; the need for reassembly of a dispersed collection; the need for public access, exhibition and education; and the interests of any State with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, in respect of the underwater cultural heritage concerned.

Article 19**COOPERATION AND INFORMATION-SHARING**

1. States Parties shall cooperate and assist each other in the protection and management of underwater cultural heritage under this Convention, including, where practicable, collaborating in

the investigation, excavation, documentation, conservation, study and presentation of such heritage.

2. To the extent compatible with the purposes of this Convention, each State Party undertakes to share information with other States Parties concerning underwater cultural heritage, including discovery of heritage, location of heritage, heritage excavated or recovered contrary to this Convention or otherwise in violation of international law, pertinent scientific methodology and technology, and legal developments relating to such heritage.

3. Information shared between States Parties, or between UNESCO and States Parties, regarding the discovery or location of underwater cultural heritage shall, to the extent compatible with their national legislation, be kept confidential and reserved to competent authorities of States Parties as long as the disclosure of such information might endanger or otherwise put at risk the preservation of such underwater cultural heritage.

4. Each State Party shall take all practicable measures to disseminate information, including where feasible through appropriate international databases, about underwater cultural heritage excavated or recovered contrary to this Convention or otherwise in violation of international law.

Article 20

PUBLIC AWARENESS

Each State Party shall take all practicable measures to raise public awareness regarding the value and significance of underwater cultural heritage and the importance of protecting it under this Convention.

Article 21

TRAINING IN UNDERWATER ARCHAEOLOGY

States Parties shall cooperate in the provision of training in underwater archaeology, in techniques for the conservation of underwater cultural heritage and, on agreed terms, in the transfer of technology relating to underwater cultural heritage.

Article 22

COMPETENT AUTHORITIES

1. In order to ensure the proper implementation of this Convention, States Parties shall establish competent authorities or reinforce the existing ones where appropriate, with the aim of providing for the establishment, maintenance and updating of an inventory of underwater cultural heritage, the effective protection, conservation, presentation and management of underwater cultural heritage, as well as research and education.

2. States Parties shall communicate to the Director-General the names and addresses of their competent authorities relating to underwater cultural heritage.

Article 23

MEETINGS OF STATES PARTIES

1. The Director-General shall convene a Meeting of States Parties within one year of the entry into force of this Convention and thereafter at least once every two years. At the request of a majority of States Parties, the Director-General shall convene an Extraordinary Meeting of States Parties.

2. The Meeting of States Parties shall decide on its functions and responsibilities.
3. The Meeting of States Parties shall adopt its own Rules of Procedure.
4. The Meeting of States Parties may establish a Scientific and Technical Advisory Body composed of experts nominated by the States Parties with due regard to the principle of equitable geographical distribution and the desirability of a gender balance.
5. The Scientific and Technical Advisory Body shall appropriately assist the Meeting of States Parties in questions of a scientific or technical nature regarding the implementation of the Rules.

Article 24

SECRETARIAT FOR THIS CONVENTION

1. The Director-General shall be responsible for the functions of the Secretariat for this Convention.
2. The duties of the Secretariat shall include:
 - (a) organizing Meetings of States Parties as provided for in Article 23, paragraph 1; and
 - (b) assisting States Parties in implementing the decisions of the Meetings of States Parties.

Article 25

PEACEFUL SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention shall be subject to negotiations in good faith or other peaceful means of settlement of their own choice.
2. If those negotiations do not settle the dispute within a reasonable period of time, it may be submitted to UNESCO for mediation, by agreement between the States Parties concerned.
3. If mediation is not undertaken or if there is no settlement by mediation, the provisions relating to the settlement of disputes set out in Part XV of the United Nations Convention on the Law of the Sea apply mutatis mutandis to any dispute between States Parties to this Convention concerning the interpretation or application of this Convention, whether or not they are also Parties to the United Nations Convention on the Law of the Sea.
4. Any procedure chosen by a State Party to this Convention and to the United Nations Convention on the Law of the Sea pursuant to Article 287 of the latter shall apply to the settlement of disputes under this Article, unless that State Party, when ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, chooses another procedure pursuant to Article 287 for the purpose of the settlement of disputes arising out of this Convention.
5. A State Party to this Convention which is not a Party to the United Nations Convention on the Law of the Sea, when ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention or at any time thereafter shall be free to choose, by means of a written declaration, one or more of the means set out in Article 287, paragraph 1, of the United Nations Convention on the Law of the Sea for the purpose of settlement of disputes under this Article. Article 287 shall apply to such a declaration, as well as to any dispute to which such State is party, which is not covered by a declaration in force. For the purpose of conciliation and arbitration, in accordance with Annexes V and VII of the United Nations Convention on the Law of the Sea, such State shall be entitled to nominate conciliators and arbitrators to be included in the lists referred to in Annex V, Article 2, and Annex VII, Article 2, for the settlement of disputes arising out of this Convention.

Article 26
RATIFICATION, ACCEPTANCE, APPROVAL OR ACCESSION

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by Member States of UNESCO.

2. This Convention shall be subject to accession:

(a) by States that are not members of UNESCO but are members of the United Nations or of a specialized agency within the United Nations system or of the International Atomic Energy Agency, as well as by States Parties to the Statute of the International Court of Justice and any other State invited to accede to this Convention by the General Conference of UNESCO;

(b) by territories which enjoy full internal self-government, recognized as such by the United Nations, but have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV) and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters.

3. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Director-General.

Article 27
ENTRY INTO FORCE

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the twentieth instrument referred to in Article 26, but solely with respect to the twenty States or territories that have so deposited their instruments. It shall enter into force for each other State or territory three months after the date on which that State or territory has deposited its instrument.

Article 28
DECLARATION AS TO INLAND WATERS

When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention or at any time thereafter, any State or territory may declare that the Rules shall apply to inland waters not of a maritime character.

Article 29
LIMITATIONS TO GEOGRAPHICAL SCOPE

At the time of ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, a State or territory may make a declaration to the depositary that this Convention shall not be applicable to specific parts of its territory, internal waters, archipelagic waters or territorial sea, and shall identify therein the reasons for such declaration. Such State shall, to the extent practicable and as quickly as possible, promote conditions under which this Convention will apply to the areas specified in its declaration, and to that end shall also withdraw its declaration in whole or in part as soon as that has been achieved.

Article 30
RESERVATIONS

With the exception of Article 29, no reservations may be made to this Convention.

Article 31 AMENDMENTS

1. A State Party may, by written communication addressed to the Director-General, propose amendments to this Convention. The Director-General shall circulate such communication to all States Parties. If, within six months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the States Parties reply favourably to the request, the Director-General shall present such proposal to the next Meeting of States Parties for discussion and possible adoption.

2. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of States Parties present and voting.

3. Once adopted, amendments to this Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by the States Parties.

4. Amendments shall enter into force, but solely with respect to the States Parties that have ratified, accepted, approved or acceded to them, three months after the deposit of the instruments referred to in paragraph 3 of this Article by two thirds of the States Parties. Thereafter, for each State or territory that ratifies, accepts, approves or accedes to it, the amendment shall enter into force three months after the date of deposit by that Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

5. A State or territory which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in conformity with paragraph 4 of this Article shall, failing an expression of different intention by that State or territory, be considered:

(a) as a Party to this Convention as so amended; and

(b) as a Party to the unamended Convention in relation to any State Party not bound by the amendment.

Article 32 DENUNCIATION

1. A State Party may, by written notification addressed to the Director-General, denounce this Convention.

2. The denunciation shall take effect twelve months after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

3. The denunciation shall not in any way affect the duty of any State Party to fulfil any obligation embodied in this Convention to which it would be subject under international law independently of this Convention.

Article 33 THE RULES

The Rules annexed to this Convention form an integral part of it and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention includes a reference to the Rules.

Article 34 REGISTRATION WITH THE UNITED NATIONS

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General.

Article 35
AUTHORITATIVE TEXTS

This Convention has been drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authoritative.

ANNEX

RULES CONCERNING ACTIVITIES
DIRECTED AT UNDERWATER CULTURAL
HERITAGE

I. GENERAL PRINCIPLES

- Rule 1.* The protection of underwater cultural heritage through in situ preservation shall be considered as the first option. Accordingly, activities directed at underwater cultural heritage shall be authorized in a manner consistent with the protection of that heritage, and subject to that requirement may be authorized for the purpose of making a significant contribution to protection or knowledge or enhancement of underwater cultural heritage.
- Rule 2.* The commercial exploitation of underwater cultural heritage for trade or speculation or its irretrievable dispersal is fundamentally incompatible with the protection and proper management of underwater cultural heritage. Underwater cultural heritage shall not be traded, sold, bought or bartered as commercial goods.
- This Rule cannot be interpreted as preventing:
- (a) the provision of professional archaeological services or necessary services incidental thereto whose nature and purpose are in full conformity with this Convention and are subject to the authorization of the competent authorities;
 - (b) the deposition of underwater cultural heritage, recovered in the course of a research project in conformity with this Convention, provided such deposition does not prejudice the scientific or cultural interest or integrity of the recovered material or result in its irretrievable dispersal; is in accordance with the provisions of Rules 33 and 34; and is subject to the authorization of the competent authorities.
- Rule 3.* Activities directed at underwater cultural heritage shall not adversely affect the underwater cultural heritage more than is necessary for the objectives of the project.
- Rule 4.* Activities directed at underwater cultural heritage must use non-destructive techniques and survey methods in preference to recovery of objects. If excavation or recovery is necessary for the purpose of scientific studies or for the ultimate protection of the underwater cultural heritage, the methods and techniques used must be as non-destructive as possible and contribute to the preservation of the remains.
- Rule 5.* Activities directed at underwater cultural heritage shall avoid the unnecessary disturbance of human remains or venerated sites.
- Rule 6.* Activities directed at underwater cultural heritage shall be strictly regulated to ensure proper recording of cultural, historical and archaeological information.
- Rule 7.* Public access to in situ underwater cultural heritage shall be promoted, except where such access is incompatible with protection and management.
- Rule 8.* International cooperation in the conduct of activities directed at underwater cultural heritage shall be encouraged in order to further the effective exchange or use of archaeologists and other relevant professionals.

II. PROJECT DESIGN

- Rule 9.* Prior to any activity directed at underwater cultural heritage, a project design for the activity shall be developed and submitted to the competent authorities for authorization and appropriate peer review.
- Rule 10.* The project design shall include:
- (a) an evaluation of previous or preliminary studies;
 - (b) the project statement and objectives;
 - (c) the methodology to be used and the techniques to be employed;
 - (d) the anticipated funding;
 - (e) an expected timetable for completion of the project;
 - (f) the composition of the team and the qualifications, responsibilities and experience of each team member;
 - (g) plans for post-fieldwork analysis and other activities;
 - (h) a conservation programme for artefacts and the site in close cooperation with the competent authorities;
 - (i) a site management and maintenance policy for the whole duration of the project;
 - (j) a documentation programme;
 - (k) a safety policy;
 - (l) an environmental policy;
 - (m) arrangements for collaboration with museums and other institutions, in particular scientific institutions;
 - (n) report preparation;
 - (o) deposition of archives, including underwater cultural heritage removed; and
 - (p) a programme for publication.
- Rule 11.* Activities directed at underwater cultural heritage shall be carried out in accordance with the project design approved by the competent authorities.
- Rule 12.* Where unexpected discoveries are made or circumstances change, the project design shall be reviewed and amended with the approval of the competent authorities.
- Rule 13.* In cases of urgency or chance discoveries, activities directed at the underwater cultural heritage, including conservation measures or activities for a period of short duration, in particular site stabilization, may be authorized in the absence of a project design in order to protect the underwater cultural heritage.

III. PRELIMINARY WORK

- Rule 14.* The preliminary work referred to in Rule 10 (a) shall include an assessment that evaluates the significance and vulnerability of the underwater cultural heritage and the surrounding natural environment to damage by the proposed project, and the potential to obtain data that would meet the project objectives.
- Rule 15.* The assessment shall also include background studies of available historical and archaeological evidence, the archaeological and environmental characteristics of the site, and the consequences of any potential intrusion for the long-term stability of the underwater cultural heritage affected by the activities.

IV. PROJECT OBJECTIVE, METHODOLOGY AND TECHNIQUES

- Rule 16.* The methodology shall comply with the project objectives, and the techniques employed shall be as non-intrusive as possible.

V. FUNDING

- Rule 17.* Except in cases of emergency to protect underwater cultural heritage, an adequate funding base shall be assured in advance of any activity, sufficient to complete all stages of the project design, including conservation, documentation and curation of recovered artefacts, and report preparation and dissemination.
- Rule 18.* The project design shall demonstrate an ability, such as by securing a bond, to fund the project through to completion.
- Rule 19.* The project design shall include a contingency plan that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption of anticipated funding.

VI. PROJECT DURATION – TIMETABLE

- Rule 20.* An adequate timetable shall be developed to assure in advance of any activity directed at underwater cultural heritage the completion of all stages of the project design, including conservation, documentation and curation of recovered underwater cultural heritage, as well as report preparation and dissemination.
- Rule 21.* The project design shall include a contingency plan that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption or termination of the project.

VII. COMPETENCE AND QUALIFICATIONS

- Rule 22.* Activities directed at underwater cultural heritage shall only be undertaken under the direction and control of, and in the regular presence of, a qualified underwater archaeologist with scientific competence appropriate to the project.
- Rule 23.* All persons on the project team shall be qualified and have demonstrated competence appropriate to their roles in the project.

VIII. CONSERVATION AND SITE MANAGEMENT

- Rule 24.* The conservation programme shall provide for the treatment of the archaeological remains during the activities directed at underwater cultural heritage, during transit and in the long term. Conservation shall be carried out in accordance with current professional standards.
- Rule 25.* The site management programme shall provide for the protection and management in situ of underwater cultural heritage, in the course of and upon termination of fieldwork. The programme shall include public information, reasonable provision for site stabilization, monitoring, and protection against interference.

IX. DOCUMENTATION

- Rule 26.* The documentation programme shall set out thorough documentation including a progress report of activities directed at underwater cultural heritage, in accordance with current professional standards of archaeological documentation.
- Rule 27.* Documentation shall include, at a minimum, a comprehensive record of the site, including the provenance of underwater cultural heritage moved or removed in the course of the activities directed at underwater cultural heritage, field notes, plans, drawings, sections, and photographs or recording in other media.

X. SAFETY

- Rule 28.* A safety policy shall be prepared that is adequate to ensure the safety and health of the project team and third parties and that is in conformity with any applicable statutory and professional requirements.

XI. ENVIRONMENT

- Rule 29.* An environmental policy shall be prepared that is adequate to ensure that the seabed and marine life are not unduly disturbed.

XII. REPORTING

- Rule 30.* Interim and final reports shall be made available according to the timetable set out in the project design, and deposited in relevant public records.
- Rule 31.* Reports shall include:
- (a) an account of the objectives;
 - (b) an account of the methods and techniques employed;
 - (c) an account of the results achieved;
 - (d) basic graphic and photographic documentation on all phases of the activity;
 - (e) recommendations concerning conservation and curation of the site and of any underwater cultural heritage removed; and
 - (f) recommendations for future activities.

XIII. CURATION OF PROJECT ARCHIVES

- Rule 32.* Arrangements for curation of the project archives shall be agreed to before any activity commences, and shall be set out in the project design.
- Rule 33.* The project archives, including any underwater cultural heritage removed and a copy of all supporting documentation shall, as far as possible, be kept together and intact as a collection in a manner that is available for professional and public access as well as for the curation of the archives. This should be done as rapidly as possible and in any case not later than ten years from the completion of the project, in so far as may be compatible with conservation of the underwater cultural heritage.
- Rule 34.* The project archives shall be managed according to international professional standards, and subject to the authorization of the competent authorities.

XIV. DISSEMINATION

- Rule 35.* Projects shall provide for public education and popular presentation of the project results where appropriate.
- Rule 36.* A final synthesis of a project shall be:
- (a) made public as soon as possible, having regard to the complexity of the project and the confidential or sensitive nature of the information; and
 - (b) deposited in relevant public records.

KONVENCIJA O ZAŠTITI PODVODNE KULTURNE BAŠTINE

Generalna konferencija Organizacije za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija, na zasjedanju u Parizu od 15. oktobra do 3. novembra 2001., na 31. sjednici,

priznajući važnost podvodne kulturne baštine kao sastavnog dijela kulturne baštine čovječanstva i naročito značajnog faktora u istoriji ljudi, naroda i njihovih međusobnih odnosa po pitanju njihove zajedničke baštine,

uviđajući važnost zaštite i očuvanja podvodne kulturne baštine, kao i da odgovornost za nju imaju sve države,

opažajući sve veći interes javnosti, kao i brigu javnosti za podvodnu kulturnu baštinu,

uvjerena u važnost istraživanja, informacija i obrazovanja u zaštiti i očuvanju podvodne kulturne baštine,

uvjerena u opšte pravo ostvarivanja obrazovnih i rekreativnih povlastica odgovornog, nenametljivog *in situ* pristupa podvodnoj kulturnoj baštini, kao i u vrijednost opšteg obrazovanja koje doprinosi pove'anju svijesti, poštovanju i zaštiti te baštine,

svjesna činjenice da je podvodna kulturna baština u opasnosti od neovlašćenih aktivnosti usmjerenih na nju, kao i da je potrebno uvesti strožije mjere kako bi se takve aktivnosti spriječile,

primjećujući potrebu da se na adekvatan način odgovori mogućem negativnom uticaju dozvoljenih radnji na podvodnu kulturnu baštinu, koji može nepredviđeno na nju uticati,

duboko zabrinuta zbog sve većeg komercijalnog iskorišćavanja podvodne kulturne baštine, a posebno zbog određenih aktivnosti koje imaju za cilj prodaju, sticanje ili zamjenu podvodne kulturne baštine,

svjesna dostupnosti savremene tehnologije koja olakšava otkrivanje i pristup podvodnoj kulturnoj baštini,

vjerujući da je saradnja među državama, međunarodnim organizacijama, naučnim institucijama, stručnim udruženjima, arheolozima, roniocima, drugim zainteresovanim stranama i širom javnošću nužna za zaštitu podvodne kulturne baštine,

smatrajući da mjerenje, iskopavanje i zaštita podvodne kulturne baštine zahtijeva dostupnost i primjenu posebnih naučnih metoda, te upotrebu odgovarajućih tehnika i opreme kao i visoki stepen stručne specijalizacije, što sve zajedno ukazuje na potrebu za jedinstvenim kriterijumima rukovođenja,

uviđajući potrebu da kodifikuje i postupno razvija propise koji se odnose na zaštitu i očuvanje kulturne baštine u skladu s međunarodnim pravom i praksom, uključujući Konvenciju UNESCO-a o mjerama zabrane i spriječavanja nezakonitog uvoza, izvoza i prenosa vlasništva kulturnih dobara, od 14. novembra 1970., Konvenciju UNESCO-a o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine od 16. novembra 1972., kao i Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora od 10. decembra 1982.,

posvećena unapređenju efikasnosti mjera na međunarodnom, regionalnom i nacionalnom nivou za zaštitu in situ ili, ukoliko je to potrebno iz naučnih ili zaštitnih razloga, za oprezno izvlačenje podvodne kulturne baštine,

odlučivši na svojoj dvadeset devetoj sjednici da se ovo pitanje mora regulisati međunarodnom konvencijom,

usvaja drugoga dana novembra 2001. ovu Konvenciju.

Član 1 DEFINICIJE

U smislu ove Konvencije:

1. (a) »*Podvodna kulturna baština*« označava svaki trag ljudskog postojanja kulturnog, historijskog ili arheološkog karaktera koji su se nalazili, djelimično ili potpuno pod vodom, povremeno ili stalno, barem 100 godina, poput:
 - (i) lokaliteta, građevina, zgrada, predmeta i ljudskih ostataka zajedno sa njihovim arheološkim i prirodnim okruženjem,
 - (ii) plovnih objekata, vazduhoplovnih objekata, drugih prevoznih sredstava ili njihovih djelova, njihovog tereta ili drugog sadržaja zajedno sa njihovim arheološkim i prirodnim okruženjem, i
 - (iii) predmeta praistorijskog razdoblja.
- (b) Cjevovodi i kablovi postavljeni na morsko dno ne smatraju se podvodnom kulturnom baštinom.
- (c) Druge instalacije, osim kablova i cjevovoda, postavljene na morsko dno koje su u upotrebi, ne smatraju se podvodnom kulturnom baštinom.
2. (a) »*Države članice*« znači države koje su prihvatile obaveze ove Konvencije i za koje je ova Konvencija na snazi.
- (b) Ova Konvencija se odnosi *mutatis mutandis* na one teritorije iz člana 26. stav 2 tačka (b) koje su postale članice ove Konvencije u skladu sa uslovima iz tog stava, tako da se »*Države članice*« odnose na te teritorije.
3. »*UNESCO*« znači Organizaciju za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija.
4. »*Generalni direktor*« znači generalni direktor UNESCO-a.
5. »*Zona*« znači dno mora i okeana i njihovo podzemlje izvan granica nacionalne jurisdikcije.
6. »*Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu*« znače aktivnosti kojima je podvodna kulturna baština osnovni cilj, te koje mogu, direktno ili indirektno, fizički poremetiti ili drugačije oštetiti podvodnu kulturnu baštinu.
7. »*Aktivnosti koje nepredviđeno utiču na podvodnu kulturnu baštinu*« znače aktivnosti koje, iako nemaju podvodnu kulturnu baštinu za svoj osnovni cilj ili jedan od ciljeva, mogu fizički poremetiti ili drugačije oštetiti podvodnu kulturnu baštinu.
8. »*Državni plovni i vazduhoplovni objekti*« znače ratne brodove i druge plovne i vazduhoplovne objekte koji su bili u vlasništvu, kojima je upravljala i koje je koristila država, a koji su u doba potonuća bili korišćeni samo u nekomercijalne svrhe države, koji su kao takvi identifikovani i koji ispunjavaju uslove definicije podvodne kulturne baštine.
9. »*Pravila*« znače pravila koja se odnose na aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu, u skladu sa odredbama člana 33. ove Konvencije.

Član 2

CILJEVI I OPŠTA NAČELA

1. Cilj ove Konvencije je da osigura i ojača zaštitu podvodne kulturne baštine.
2. Države članice sarađuju u oblasti zaštiti podvodne kulturne baštine.
3. Države članice rade na očuvanju podvodne kulturne baštine u korist čovječanstva, u skladu sa odredbama ove Konvencije.
4. Države članice preduzimaju samostalno ili zajedno, prema potrebi, sve odgovarajuće mjere u skladu sa ovom Konvencijom i međunarodnim pravom koje su potrebne za zaštitu podvodne kulturne baštine, te u tu svrhu koriste sva moguća sredstva koja su im na raspolaganju, a u skladu sa svojim mogućnostima.
5. Očuvanje podvodne kulturne baštine *in situ* smatra se prvim zadatkom prije odobrenja ili pokretanja bilo kakvih aktivnosti usmjerenih na ovu baštinu.
6. Izvađena podvodna kulturna baština se odlaže, obrađuje i sa njom se postupa na način koji joj osigurava dugoročno očuvanje.
7. Podvodna kulturna baština se ne smije iskorištavati u komercijalne svrhe.
8. U skladu sa praksom države i međunarodnim pravom, uključujući Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravu mora, ova se Konvencija ne može tumačiti kao izmjena pravila međunarodnog prava i državne prakse koja se odnosi na suvereni imunitet, kao ni prava niti jedne države vezano za plovne i vazduhoplovne objekte te države.
9. Države članice osiguravaju da se prema ljudskim ostacima koji se nalaze u moru odnosi sa odgovarajućim poštovanjem.
10. Podstiče se odgovoran, nenametljiv pristup u svrhu posmatranja ili dokumentovanja *in situ* podvodne kulturne baštine, kako bi se u javnosti razvila svijest, briga i zaštita baštine, osim kada je takav pristup suprotan postupanju sa njom i njenom zaštitom.
11. Nikakva aktivnost preduzeta na temelju ove Konvencije ne predstavlja osnovu za potraživanje, pobijanje ili osporavanje bilo kakvog prisvajanja prava na nacionalni suverenitet ili nadležnost.

Član 3

ODNOS OVE KONVENCIJE I KONVENCIJE UJEDINJENIH NACIJA O PRAVU MORA

Ova Konvencija ne dovodi u pitanje prava, nadležnost i obaveze država u skladu sa međunarodnim pravom, uključujući Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravu mora. Ova se Konvencija tumači i primjenjuje u kontekstu i u skladu sa međunarodnim pravom, uključujući Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravu mora.

Član 4

ODNOS SA ZAKONOM O SPAŠAVANJU I ZAKONOM O PRONALASCIMA

Svaka aktivnost koja se odnosi na podvodnu kulturnu baštinu i na koju se ova Konvencija primjenjuje ne podliježe zakonu o spašavanju niti zakonu o pronalascima osim ako:

- (a) ima ovlaštenje nadležnog organa,
- (b) je potpuno u skladu sa ovom Konvencijom, i
- (c) obezbjeđuje da svako izvlačenje podvodne kulturne baštine dobije maksimalnu zaštitu.

Član 5

AKTIVNOSTI KOJE NEPREDVIĐENO UTIČU NA PODVODNU KULTURNU BAŠTINU

Svaka država članica koristi najprikladnija raspoloživa sredstva za sprečavanje ili ublažavanje svake negativne pojave koja može nastati kao posljedica aktivnosti u njenoj nadležnosti, a koja nepredviđeno utiče na podvodnu kulturnu baštinu.

Član 6

BILATERALNI, REGIONALNI ILI DRUGI MULTILATERALNI SPORAZUMI

1. Država članica se podstiče na sklapanje bilateralnih, regionalnih ili drugih multilateralnih sporazuma, odnosno na razvoj postojećih sporazuma u svrhu očuvanja podvodne kulturne baštine. Svi takvi sporazumi moraju biti u potpunosti usklađeni sa odredbama ove Konvencije i ne smiju umanjiti njen univerzalni karakter. Države mogu u takvim sporazumima usvojiti pravila i propise koji osiguravaju bolju zaštitu podvodne kulturne baštine od onih usvojenih u ovoj Konvenciji.

2. Članice takvih bilateralnih, regionalnih ili drugih multilateralnih sporazuma mogu pozvati države za koje je potvrđeno da imaju vezu, naročito kulturnu, istorijsku ili arheološku, sa podvodnom kulturnom baštinom, da pristupe takvim sporazumima.

3. Ova Konvencija ne mijenja prava i obaveze država članica koji se odnose na zaštitu potonulih plovnih objekata, a koji proizlaze iz drugih bilateralnih, regionalnih ili multilateralnih sporazuma sklopljenih prije njenog usvajanja, naročito onih koji su u skladu s ciljevima ove Konvencije.

Član 7

PODVODNA KULTURNA BAŠTINA U UNUTRAŠNJIM VODAMA, ARHIPELAŠKIM VODAMA I TERITORIJALNOM MORU

1. Države članice, u vršenju vlasti, imaju isključivo pravo da regulišu i odobravaju aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu u svojim unutrašnjim vodama, arhipelaškim vodama i teritorijalnom moru.

2. Ne dovodeći u pitanje druge međunarodne sporazume i pravila međunarodnog prava koja se odnose na zaštitu podvodne kulturne baštine, države članice traže da se pravila primjenjuju na aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu u njihovim unutrašnjim vodama, arhipelaškim vodama i teritorijalnom moru.

3. Unutar svojih arhipelaških voda i teritorijalnog mora, vršeći vlast i poštujući opštu praksu među državama, države članice, u cilju ostvarivanja saradnje kroz najbolje metode zaštite državnih plovnih i vazduhoplovnih objekata, dužne su da obavijeste državu članicu Konvencije čija je zastava na plovnom objektu te, ukoliko je potrebno, i druge države za koje je vjerovatno da imaju vezu, naročito kulturnu, istorijsku ili arheološku, o otkriću takvog identifikovanog plovnog i vazduhoplovnog objekta.

Član 8

PODvodna kulturna baština u spoljnom pojasu

Ne dovodeći u pitanje, a nadovezujući se na članove 9 i 10 te u skladu sa članom 303 stav 2 Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora, države članice mogu regulisati i odobriti aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu unutar svoga spoljnog pojasa. Pri tome moraju zahtijevati poštovanje pravila.

Član 9

IZVJEŠTAVANJE I OBAVJEŠTAVANJE U ISKLJUČIVOM EKONOMSKOM POJASU I
EPIKONTINENTALNOM POJASU

1. Sve države članice odgovorne su za zaštitu podvodne kulturne baštine u isključivom ekonomskom i epikontinentalnom pojasu u skladu s ovom Konvencijom.

U skladu sa tim:

(a) država članica traži, kada njen državljanin ili plovni objekat pod njenom zastavom otkrije ili ima namjeru da pokrene aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu koja se nalazi u njenom isključivom ekonomskom ili epikontinentalnom pojasu, da je taj državljanin ili kapetan plovnog objekta izvijesti o svom otkriću ili aktivnosti na njemu,

(b) u isključivom ekonomskom ili epikontinentalnom pojasu druge države članice:

(i) države članice moraju zatražiti od državljana ili zapovjednika plovnog objekta da o tom otkriću ili aktivnostima izvijeste i njih i drugu državu članicu,

(ii) alternativno, država članica traži od državljana ili zapovjednika plovnog objekta da je izvijesti o tom otkriću ili aktivnosti na njemu, kao i da osigura brz i efikasan prenos takvih izvještaja svim drugim državama članicama.

2. Nakon deponovanja svog instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, država članica objavljuje način na koji se izvještaji prenose u skladu sa stavom 1 tačka (b) ovoga člana.

3. Država članica izvještava generalnog direktora o otkrićima ili aktivnostima za koja je primila izvještaje prema stavu 1 ovoga člana.

4. Generalni direktor mora odmah pružiti svim državama članicama sve informacije koje primi u skladu sa stavom 3 ovoga člana.

5. Svaka država članica može objaviti državi članici u čijem se isključivom ekonomskom ili epikontinentalnom pojasu nalazi podvodna kulturna baština svoj interes da bude konsultovana po pitanju osiguranja efikasne zaštite te podvodne kulturne baštine. Ta se izjava mora temeljiti na provjerljivoj vezi, naročito kulturnoj, istorijskoj ili arheološkoj sa podvodnom kulturnom baštinom o kojoj je riječ.

Član 10

ZAŠTITA PODVODNE KULTURNE BAŠTINE U ISKLJUČIVOM EKONOMSKOM I
EPIKONTINENTALNOM POJASU

1. Ne smiju se izdavati ovlašćenja za aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu koja se nalazi u isključivom ekonomskom i epikontinentalnom pojasu, osim u skladu sa odredbama ovoga člana.

2. Država članica u čijem se isključivom ekonomskom ili epikontinentalnom pojasu nalazi podvodna kulturna baština ima pravo da zabrani ili dopusti bilo kakvu aktivnost usmjerenu na tu baštinu, kako bi spriječila uplitanje u svoja suverena prava ili nadležnost, kao što je predviđeno međunarodnim pravom uključujući i Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravu mora.

3. U slučaju otkrića podvodne kulturne baštine ili namjere da se aktivnosti usmjere na podvodnu kulturnu baštinu u isključivom ekonomskom ili epikontinentalnom pojasu države članice, ta država članica mora:

(a) konsultovati sve druge države članice koje su iskazale interes prema članu 9 stav 5, o najboljoj zaštiti podvodne kulturne baštine,

(b) koordinisati te konsultacije u svojstvu «države koordinatora», osim ako izričito izjavi da to ne želi, i u tom slučaju države članice koje su iskazale interes prema članu 9 stav 5, imenuju državu koordinatora.

4. Ne dovodeći u pitanje obavezu svih država članica da zaštite podvodnu kulturnu baštinu koristeći sva moguća sredstva preduzeta u skladu sa međunarodnim pravom u cilju sprečavanja neposredne opasnosti po podvodnu kulturnu baštinu, uključujući pljačku, država koordinator može preduzeti sve moguće mjere i/ili izdati potrebne dozvole u skladu sa Konvencijom, a ako je potrebno i prije konsultacija radi sprečavanja neposredne opasnosti podvodnoj kulturnoj baštini koja je nastala bilo ljudskim djelovanjem ili zbog drugog uzroka, uključujući pljačku. Prilikom preduzimanja tih mjera može se zatražiti pomoć drugih država članica.

5. Država koordinator:

(a) primjenjuje mjere zaštite koje su dogovorile države konsultanti i koje uključuju državu koordinatora, osim ako države konsultanti, koje uključuju državu koordinatora ne pristanu da druga država članica primijeni te mjere,

(b) izdaje sva potrebna ovlašćenja za takve dogovorene mjere u skladu sa pravilima, osim ako države konsultanti koje uključuju državu koordinatora ne pristanu da druga država članica izda te dozvole,

(c) može obaviti sva potrebna preliminarna istraživanja na podvodnoj kulturnoj baštini uz izdavanje svih potrebnih ovlašćenja vezanih za to, te odmah o rezultatima obavještava generalnog direktora, koji odmah zatim drugim državama članicama omogućava pristup tim informacijama.

6. U koordinaciji konsultacija, preduzimanju mjera, obavljanju preliminarnih istraživanja i/ili izdavanju dozvola u skladu sa ovim članom, država koordinator djeluje u ime država članica u cjelini, a ne u svom vlastitom interesu. Ni jedan takav postupak ne predstavlja sam po sebi osnovu posebnih prava ili ovlaštenja koja nisu obuhvaćena međunarodnim pravom, uključujući Konvenciju Ujedinjenih nacija o pravu mora.

7. Prema odredbama u stavovima 2 i 4 ovog člana, aktivnosti usmjerene na plovne i vazduhoplovne objekte država ne smije sprovoditi bez pristanka države čija se zastava na njima nalazi i bez saradnje države koordinatora.

Član 11

IZVJEŠTAVANJE I OBAVJEŠTAVANJE U ZONI

1. Države članice odgovorne su za zaštitu podvodne kulturne baštine u Zoni, u skladu sa ovom Konvencijom i članom 149 Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora. Prema tome, kada nacionalni ili plovni objekat pod zastavom države članice otkrije ili ima namjeru pokrenuti aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu koja se nalazi u Zoni, ta država članica traži od svog državljanina ili zapovjednika plovnog objekta izvještaj o tom otkriću ili aktivnosti na njemu.

2. Države članice izvještavaju generalnom direktoru i generalnom sekretaru Međunarodne vlasti za morsko dno o takvim otkrićima ili aktivnostima za koje su primile izvještaj.

3. Generalni direktor odmah pruža pristup takvim informacijama koje primi od država članica svim ostalim državama članicama.

4. Svaka država članica može generalnom direktoru objaviti svoj interes za učestvovanje u konsultacijama za obezbjeđivanje uspješne zaštite takve podvodne kulturne baštine. Ta se izjava mora temeljiti na dokazanoj vezi sa podvodnom kulturnom baštinom o kojoj je riječ, i pri tome posebnu pažnju posvetiti povlašćenim pravima država kulturnog, istorijskog ili arheološkog porijekla.

Član 12

ZAŠTITA PODVODNE KULTURNE BAŠTINE U ZONI

1. Ne smiju se izdavati dozvole za aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu koja se nalazi u Zoni, osim u skladu sa odredbama ovoga člana.

2. Generalni direktor poziva sve države članice koje su iskazale interes, u skladu sa članom 11 stav 4, da učestvuju u konsultacijama o najboljim načinima zaštite podvodne kulturne baštine, kao i za imenovanje jedne države članice za koordinaciju tih konsultacija u svojstvu »države koordinatora«. Generalni direktor takođe poziva Međunarodnu vlast za morsko dno da učestvuje u tim konsultacijama.

3. Sve države članice mogu preduzeti sve moguće mjere u skladu sa ovom Konvencijom, ako je potrebno prije konsultacija, u svrhu sprečavanja neposredne opasnosti podvodnoj kulturnoj baštini izazvane ljudskim djelovanjem ili drugim uzrokom, uključujući pljačku.

4. Država koordinator mora:

(a) primijeniti mjere zaštite koje su dogovorile države konsultanti koje uključuju državu koordinatora, osim ako države konsultanti, koje uključuju državu koordinatora ne pristanu da druga država članica primijeni te mjere, i

(b) izdati sva potrebna ovlašćenja za takve dogovorene mjere, u skladu sa ovom Konvencijom, osim ako države konsultanti koje uključuju državu koordinatora ne pristanu da druga država članica izda te dozvole.

5. Država koordinator može vršiti sva potrebna preliminarna istraživanja na podvodnoj kulturnoj baštini uz izdavanje svih potrebnih dozvola u tu svrhu i o rezultatima odmah obavještava generalnog direktora, koji odmah zatim drugim državama članicama omogućava pristup tim informacijama.

6. U koordinaciji konsultacija, preduzimanju mjera, sprovođenju preliminarnih istraživanja i/ili izdavanju dozvola u skladu sa ovim članom, država koordinator djeluje na dobrobit cijelog čovječanstva u ime svih država članica. Posebna pažnja mora se posvetiti povlašćenim pravima država kulturnog, historijskog ili arheološkog porijekla podvodne kulturne baštine o kojoj je riječ.

7. Ni jedna država članica ne može preduzeti ili odobriti aktivnosti usmjerene na plovne i vazduhoplovne objekte država u Zoni bez pristanka države čija se zastava nalazi na njima.

Član 13

SUVERENI IMUNITET

Ratni brodovi i drugi državni brodovi ili vojni avioni sa suverenim imunitetom koji se koriste u nekomercijalne svrhe tokom redovnih operacija i koji nisu uključeni u aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu, nisu obavezni izvijestiti o otkriću podvodne kulturne baštine prema članovima 9, 10, 11 i 12 ove Konvencije. Međutim, države članice, usvajanjem odgovarajućih mjera, ne ometajući rad niti radnu sposobnost njihovih ratnih brodova ili drugih državnih plovnih objekata, kao ni vojnih vazduhoplovnih objekata sa suverenim imunitetom koji se koriste u nekomercijalne svrhe, moraju se, u razumnoj i izvodljivoj mjeri, pridržavati člana 9, 10, 11 i 12 ove Konvencije.

Član 14

KONTROLA ULASKA U DRŽAVNO PODRUČJE, TRGOVANJE I POSJEDOVANJE

Države članice preduzimaju mjere za sprečavanje ulaska u njihovo državno područje, trgovanje sa i posjedovanje podvodne kulturne baštine nedopušteno izvezene i/ili izvađene, kada je takvo izvlačenje u suprotnosti sa ovom Konvencijom.

Član 15

NEKORIŠĆENJE PODRUČJA KOJA SE NALAZE U NADLEŽNOSTI DRŽAVA ČLANICA

Države članice preduzimaju mjere za sprečavanje korišćenja njenog državnog područja, uključujući njene pomorske luke kao i vještačka ostrva, instalacije i građevine u njihovoj isključivoj nadležnosti ili kontroli, kako bi spriječile bilo kakvu aktivnost usmjerenu na podvodnu kulturnu baštinu koja nije u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 16

MJERE KOJE SE ODNOSE NA DRŽAVLJANE I PLOVNE OBJEKTE

Države članice preduzimaju sve moguće mjere kako bi osigurale da njihovi državljani i plovni objekti pod njihovom zastavom ne započnu bilo kakvu aktivnost usmjerenu na podvodnu kulturnu baštinu na način koji nije u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 17

SANKCIJE

1. Svaka država članica uvodi sankcije za povredu mjera koje je preduzela u primjeni ove Konvencije.
2. Težina sankcija koje se primjenjuju zbog povrede tih mjera mora biti odgovarajuća, kako bi one bile efikasne u obezbjeđivanju pridržavanja ove Konvencije i kako bi suzbile povrede bez obzira gdje se događaju i lišile prekršitelje koristi nastale njihovim protivzakonitim aktivnostima.
3. Države članice saraduju u obezbjeđivanju primjene sankcija koje se uvode ovim članom.

Član 18

ZAPLIJENA I RASPOLAGANJE PODVODNOM KULTURNOM BAŠTINOM

1. Svaka država članica preduzima mjere u svrhu zaplijene podvodne kulturne baštine na svom državnom području koja je izvađena na način suprotan odredbama ove Konvencije.
2. Svaka država članica bilježi, štiti i preduzima sve razumne mjere kako bi stabilizovala podvodnu kulturnu baštinu, zaplijenjenu prema ovoj Konvenciji.
3. Svaka država članica obavještava generalnog direktora i svaku drugu državu koja ima dokazanu vezu, posebno kulturnu, istorijsku ili arheološku, sa podvodnom kulturnom baštinom o kojoj je riječ, o svakoj zaplijeni podvodne kulturne baštine koju je sprovela prema ovoj Konvenciji.
4. Država članica koja je zaplijenila podvodnu kulturnu baštinu mora osigurati da raspolaganje njome bude u interesu javnosti, uzimajući u obzir potrebu za očuvanjem i istraživanjem; potrebu ponovnog skupljanja rasute zbirke; potrebu javnog pristupa, izlaganja i obrazovanja; te interese svih država sa dokazanom vezom, posebno kulturnom, istorijskom ili arheološkom, sa podvodnom kulturnom baštinom o kojoj je riječ.

Član 19

SARADNJA I RAZMJENA INFORMACIJA

1. Države članice saraduju i pomažu jedna drugoj u zaštiti i upravljanju podvodnom kulturnom baštinom prema ovoj Konvenciji, uključujući, ukoliko je moguće, i saradnju u istraživanju, iskopavanju, dokumentovanju, konzervaciji, proučavanju i prezentaciji te baštine.

2. U mjeri koja je u skladu sa ciljevima ove Konvencije, svaka država članica pristaje razmjenjivati informacije sa drugim državama članicama o podvodnoj kulturnoj baštini, uključujući otkriće baštine, njenu lokaciju, baštinu iskopanu ili izvađenu suprotno ovoj Konvenciji ili povređujući međunarodno pravo, odgovarajuću naučnu metodologiju i tehnologiju, kao i pravni opis događaja vezanih za tu baštinu.

3. Informacije koje države članice međusobno razmjenjuju među ili sa UNESCO-m vezano za otkriće ili lokaciju podvodne kulturne baštine smatraju se, u mjeri koja je u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom, povjerljivim i rezervisanim za nadležna tijela država članica dok god postoji opasnost da objavljivanje tih informacija može ugroziti ili na drugi način izložiti riziku očuvanje takve podvodne kulturne baštine.

4. Svaka država članica preuzima sve moguće mjere kako bi distribuirala informacije, kada je izvodljivo i putem odgovarajućih međunarodnih baza podataka, o podvodnoj kulturnoj baštini iskopanoj ili izvađenoj u suprotnosti sa ovom Konvencijom ili ako je na drugi način povrijeđeno međunarodno pravo.

Član 20 SVIJEST JAVNOSTI

Svaka država članica preuzima sve moguće mjere kako bi povećala svijest javnosti po pitanju vrijednosti i značaja podvodne kulturne baštine, kao i važnosti njene zaštite u skladu sa ovom Konvencijom.

Član 21 OBUKA U PODVODNOJ ARHEOLOGIJI

Države članice saraduju u pružanju obuke u podvodnoj arheologiji, vezano za tehnike očuvanja podvodne kulturne baštine i prema dogovorenim uslovima u prenosu tehnologije vezane za podvodnu kulturnu baštinu.

Član 22 NADLEŽNA TIJELA

1. Kako bi se obezbijedila pravilna primjena ove Konvencije, države članice su dužne da formiraju nadležna tijela ili proširuju postojeća ukoliko je to primjereno s ciljem obezbjeđivanja formiranja, održavanja i ažuriranja inventara podvodne kulturne baštine, efikasne zaštite, očuvanja, prezentacije i upravljanja podvodnom kulturnom baštinom, kao i istraživanja i obrazovanja.

2. Države članice obavještavaju generalnog direktora o imenima i adresama svojih tijela nadležnih za podvodnu kulturnu baštinu.

Član 23 SJEDNICE DRŽAVA ČLANICA

1. Generalni direktor saziva sjednicu država članica godinu dana nakon dana stupanja na snagu ove Konvencija, a nakon toga barem jednom svake dvije godine. Na zahtjev većine država članica, generalni direktor saziva vanrednu sjednicu država članica.

2. Na sjednici država članica odlučuje se o njenim funkcijama i odgovornostima.
3. Na sjednici država članica donosi se Pravilnik.
4. Na sjednici država članica može se utemeljiti naučno i tehničko savjetodavno tijelo čiji su članovi naučnici koje imenuju države članice, uzimajući u obzir princip pravedne geografske raspodjele i poželjne ravnoteže polova.
5. Naučno i tehničko savjetodavno tijelo pomaže na odgovarajući način sjednici država članica u pitanjima naučne ili tehničke prirode vezano za primjenu pravila.

Član 24

SEKRETARIJAT OVE KONVENCIJE

1. Generalni direktor je odgovoran za rad Sekretarijata ove Konvencije.
2. Dužnosti Sekretarijata uključuju:
 - (a) organizovanje sjednica država članica u skladu sa članom 23 stav 1, i
 - (b) pomaganje državama članicama u primjeni odluka sa sjednica država članica.

Član 25

MIRNO RJEŠAVANJE SPOROVA

1. Svaki spor između dvije ili više država članica oko tumačenja ili primjene ove Konvencije podliježe dobronamjernim pregovorima ili drugom načinu mirnog rješenja koje same izaberu.
2. Ukoliko se takvim pregovorima spor ne riješi u razumnom roku, može se predati UNESCO-u na posredovanje uz suglasnost dotičnih država članica.
3. Ukoliko se posredovanje ne preduzme ili se spor posredovanjem ne riješi, odredbe kojima se reguliše rješavanje sporova iz Dijela XV Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora primjenjuju se *mutatis mutandis* na svaki spor između država članica ove Konvencije koji se odnosi na njeno tumačenje ili primjenu, bez obzira da li su one ujedno i stranke Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora.
4. Svaki postupak koga odabere država članica ove Konvencije i Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora u skladu sa njenim članom 287, primjenjuje se na rješavanje sporova iz ovoga člana, osim ako država članica, u postupku ratifikacije, odobrenja ili pristupanja ovoj Konvenciji, ili nakon toga, odabere drugi postupak prema članu 287 u svrhu rješavanja sporova koji proizlaze iz ove Konvencije.
5. Država članica ove Konvencije koja nije član Konvencije Ujedinjenih nacija o pravu mora u postupku ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja ovoj Konvenciji ili naknadno može odabrati, pisanom izjavom, jedan ili više načina navedenih u članu 287 stav 1 Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora za rješavanje sporova iz ovog člana. Član 287 primjenjuje se na

takvu izjavu, kao i na svaki spor u kome učestvuje ta država koji nije obuhvaćen izjavom na snazi. U svrhu mirenja i arbitraže, u skladu sa dodacima V i VII Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora, takva država ima pravo da imenuje posrednika i arbitra koji se dodaju spisku navedenom u Dodatku V, članu 2, i Dodatku VII, članku 2, u svrhu rješavanja sporova koji proizlaze iz ove Konvencije.

Član 26

RATIFIKACIJA, PRIHVATANJE, ODOBRENJE ILI PRISTUP

1. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju država članica UNESCO – a.
2. Ovoj Konvenciji mogu pristupiti:

(a) države koje nisu članice UNESCO-a, ali su članice Ujedinjenih nacija ili specijalizovane agencije u sklopu Ujedinjenih nacija ili Međunarodne agencije za atomsku energiju, kao i države članice Statuta međunarodnog suda, te sve druge države koje Opšta konferencija UNESCO-a pozove na pristupanje ovoj Konvenciji,

(b) državna područja sa punom unutrašnjom samoupravom koja su kao takva priznata od Ujedinjenih nacija, ali koja nisu stekla punu nezavisnost u skladu sa rezolucijom 1514 (XV) Opšte skupštine, a koja su nadležna za pitanja iz ove Konvencije, uključujući nadležnost za sklapanje ugovora vezanih za ova pitanja.

3. Instrumenti ratifikacije, prihvatanje, odobrenje ili pristupa polažu se kod Generalnog direktora.

Član 27

STUPANJE NA SNAGU

Ova Konvencija stupa na snagu tri mjeseca od dana deponovanja dvadesetog instrumenta iz člana 26, ali isključivo za dvadeset zemalja ili državnog područja koji su na taj način deponovali svoje instrumente. Za sve ostale države ili državna područja ona stupa na snagu tri mjeseca od dana kada ta država ili državno područje deponuje svoj instrument.

Član 28

IZJAVA O UNUTRAŠNJIM VODAMA

U postupku ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja ovoj Konvenciji, ili naknadno, svaka država ili državno područje može izjaviti da se pravila primjenjuju na unutrašnje vode koje nemaju obilježje mora.

Član 29

OPSEG GEOGRAFSKIH OGRANIČENJA

U postupku ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja ovoj Konvenciji, država ili državno područje može dati izjavu depozitaru da se ova Konvencija ne primjenjuje na određene dijelove njenog državnog područja, unutrašnje vode, arhipelaške vode ili teritorijalno more te pri tome mora navesti razloge te izjave. Ta država mora, u mjeri u kojoj je to moguće i u najkraćem roku, odrediti uslove pod kojima će se ova Konvencija primjenjivati na područja naznačena u izjavi te će u tu svrhu, takođe, povući svoju izjavu djelimično ili u cijelosti čim se to postigne.

Član 30 REZERVE

Uz izuzetak člana 29 nije moguće staviti rezervu na ovu Konvenciju.

Član 31 IZMJENE I DOPUNE

1. Država članica može, u pisanom obliku na adresu generalnog direktora, predložiti izmjene i dopune ove Konvencije. Generalni direktor prosljeđuje taj prijedlog svim državama članicama. Ako u roku od šest mjeseci od dana slanja prijedloga, najmanje pola država članica odgovori potvrdno na predlog, generalni direktor iznosi taj predlog na sljedećem sastanku država članica na diskusiju i moguće usvajanje.

2. Izmjene i dopune donose se dvotrećinskom većinom prisutnih država članica koje imaju pravo glasa.

3. Nakon donošenja izmjena i dopuna ove Konvencije, države članice ih moraju ratifikovati, prihvatiti, odobriti ili im pristupiti.

4. Izmjene i dopune stupaju na snagu isključivo za države članice koje su ih ratifikovale, prihvatile, odobrile ili im pristupile tri mjeseca nakon što dvije trećine država članica deponuje instrumente iz stava 3 ovog člana. Nakon toga, za svaku državu ili državno područje koje ih ratifikuje, prihvati, odobri ili im pristupi, izmjene i dopune stupaju na snagu tri mjeseca nakon što ta potpisnica deponuje svoj instrument ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupa.

5. Država ili područje koje postane član ove Konvencije nakon stupanja na snagu izmjena i dopuna, u skladu sa stavom 4 ovog člana, a ukoliko ta država ili državno područje ne iskaže drugačiju namjeru, smatra se:

- (a) članom ove izmijenjene i dopunjene Konvencije, i
- (b) članom neizmijenjene i nedopunjene Konvencije za države članice za koje izmjene i dopune nisu obavezujuće.

Član 32 OTKAZ

1. Država članica može, u pisanom obavještenju na adresu generalnog direktora otkazati ovu Konvenciju.

2. Otkazivanje stupa na snagu dvanaest mjeseci od dana prijema obavještenja, osim ako se u njemu ne navodi kasniji datum.

3. Ni na koji način otkazivanje nema uticaja na dužnost država članica da ispunjavaju dužnosti iz ove Konvencije, na koje se obavezuju međunarodnim pravom nezavisno od ove Konvenciji.

Član 33
PRAVILA

Pravila iz Dodatka ove Konvencije čine njen sastavni dio i, osim ako izričito nije drugačije navedeno, pozivanje na Konvenciju uključuje i pozivanje na Pravilnik.

Član 34
REGISTRACIJA PRI UJEDINJENIM NACIJAMA

U skladu sa članom 102. Povelje Ujedinjenih nacija, ova se Konvencija registruje pri Sekretarijatu Ujedinjenih nacija na zahtjev generalnog direktora.

Član 35
VJERODOSTOJNOST TEKSTOVA

Ova je Konvencija sastavljena na arapskom, kineskom, engleskom, francuskom, ruskom i španskom i svih šest tekstova jednako je vjerodostojno.

DODATAK

PRAVILA KOJA SE ODNOSE NA AKTIVNOSTI USMJERENE NA PODVODNU KULTURNU BAŠTINU

I. OPŠTA NAČELA

Pravilo 1. Zaštita podvodne kulturne baštine *in situ* smatra se primarnim zadatkom. Prema tome, za aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu treba davati ovlašćenja na način koji je u skladu sa zaštitom te baštine, te poštujući ovu obavezu one mogu biti odobrene u svrhu pružanja značajnog doprinosa zaštiti, saznanjima ili unapređenju podvodne kulturne baštine.

Pravilo 2. Komercijalno iskorištavanje podvodne kulturne baštine u svrhu trgovine ili drugih oblika raspolaganja kao i njeno nepovratno raznošenje u potpunoj je suprotnosti sa zaštitom i pravilnim postupanjem sa podvodnom kulturnom baštinom. Podvodna kulturna baština ne može se zamjenjivati, prodavati, kupovati niti se njome može trgovati kao komercijalnom robom.

Ovo pravilo se ne može tumačiti kao sprečavanje:

- (a) pružanja stručnih arheoloških usluga ili nužnih usluga koje iz toga proizlaze, čija je priroda i svrha potpuno u skladu sa ovom Konvencijom i koje podliježu prethodnom odobrenju nadležnih organa,
- (b) polaganja podvodne kulturne baštine, izvađene tokom istraživačkog projekta u skladu sa ovom Konvencijom, ukoliko to polaganje ne dovodi u pitanje naučni i kulturni interes ili izvađeni materijal u cjelini i ne uzrokuje njegovo nepovratno raznošenje, i ako je u skladu sa odredbama pravila 33 i 34, te ako za to ima odobrenje nadležnih tijela.

Pravilo 3. Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu ne smiju imati negativnih efekata na podvodnu kulturnu baštinu više nego što je nužno za postizanje cilja projekta.

Pravilo 4. Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu moraju dati prednost korištenju nedestruktivnih tehnika i metoda mjerenja u odnosu na vađenje predmeta. Ukoliko je iskopavanje ili vađenje neophodno zbog naučnih istraživanja ili maksimalne zaštite podvodne kulturne baštine, metode i tehnike koje se koriste moraju biti nedestruktivne koliko je najviše moguće i moraju doprinositi očuvanju ostataka.

Pravilo 5. Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu moraju izbjegavati nepotrebno zadiranje u ljudske ostatke ili vrijedne lokalitete.

Pravilo 6. Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu regulisane su strogim propisima kako bi se osiguralo pravilno registrovanje kulturnih, istorijskih i arheoloških informacija.

Pravilo 7. Javni pristup podvodnoj kulturnoj baštini *in situ* mora se podsticati, osim kada je takav pristup u suprotnosti sa odgovarajućim postupanjem i zaštitom baštine.

Pravilo 8. Međunarodna saradnja u sprovođenju aktivnosti usmjerenih na podvodnu kulturnu baštinu podstiče se kako bi se unaprijedila efikasna razmjena ili rad arheologa i drugih odgovarajućih stručnjaka.

II. NACRT PROJEKTA

Pravilo 9. Prije pokretanja bilo koje aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu, mora se pripremiti nacrt projekta koji se podnosi nadležnim organima na odobrenje i odgovarajuće preispitivanje na istom stepenu stručnosti.

Pravilo 10. Nacrt projekta uključuje:

- (a) ocjenu prethodnih ili preliminarnih istraživanja;
- (b) iskaz i ciljeve projekta,
- (c) metodologiju koja se upotrebljava, kao i tehniku koja se koristi,
- (d) predviđeno finansiranje,
- (e) predviđene rokove za završetak projekta,
- (f) sastav tima i njegove kvalifikacije, odgovornosti i iskustvo svakog pojedinog člana tima,
- (g) planove analize nakon završetka rada na terenu i druge aktivnosti,
- (h) program konzervacije predmeta i lokacije kroz blisku saradnju sa nadležnim organima,
- (i) politiku upravljanja i održavanja lokacije tokom trajanja projekta,
- (j) program dokumentovanja,
- (k) sigurnosnu politiku,
- (l) ekološku politiku,
- (m) dogovore o saradnji sa muzejima i drugim institucijama, posebno naučnim,
- (n) pripremu izvještaja,
- (o) polaganje arhiva, uključujući odnešenu podvodnu kulturnu baštinu, i
- (p) program za publikovanje.

Pravilo 11. Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu sprovode se u skladu sa nacrtom projekta odobrenog od strane nadležnog organa.

Pravilo 12. Ukoliko dođe do nepredviđenih otkrića ili do izmijenjenih okolnosti, nacrt projekta mora se preispitati, izmijeniti i dopuniti uz odobrenje nadležnih organa.

Pravilo 13. U slučaju hitnosti ili slučajnih otkrića, aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu, uključujući mjere očuvanja ili kratkotrajne aktivnosti, posebno stabilizacije lokacije, mogu dobiti ovlašćene bez nacrt projekta kako bi se zaštitila podvodna kulturna baština.

III. PRIPREMNI POSLOVI

Pravilo 14. Pripremni poslovi iz pravila 10 tačka (a) uključuju procjenu koja ocjenjuje značaj i osjetljivost podvodne kulturne baštine i njenog prirodnog okruženja na oštećenja od strane predloženog projekta, kao i potencijal za dobijanje podataka koji ispunjavaju ciljeve projekta.

Pravilo 15. Procjena takođe uključuje i popratno proučavanja raspoloživih istorijskih i arheoloških dokaza, arheoloških i ekoloških karakteristike lokacije, kao i bilo kakvog ometanja dugoročne stabilnosti podvodne kulturne baštine kao posljedice tih aktivnosti.

IV. CILJ PROJEKTA, METODOLOGIJA I TEHNIKE

Pravilo 16. Metodologija mora biti u skladu sa ciljevima projekta, a tehnike koje se koriste moraju biti u najvećoj mogućoj mjeri neinvazivne.

V. FINANSIRANJE

Pravilo 17. Osim u hitnim slučajevima zaštite podvodne kulturne baštine, mora se osigurati odgovarajuća finansijska baza prije preduzimanja bilo koje aktivnosti koja je dovoljna za završetak svih faza nacrt projekta, uključujući očuvanje, dokumentovanje i stručnu obradu izvađenih predmeta kao i pripremu i distribuciju izvještaja.

Pravilo 18. Nacrt projekta mora iskazati mogućnost finansiranja projekta, poput osiguranja obveznica do njegova okončanja.

Pravilo 19. Nacrt projekta mora uključivati plan u slučaju nepredviđenih okolnosti koji obezbjeđuje očuvanje podvodne kulturne baštine i popratnu dokumentaciju u slučaju bilo kakvog prekida predviđenog finansiranja.

VI. TRAJANJE PROJEKTA – ROKOVI

Pravilo 20. Potrebno je odrediti odgovarajuće rokove kako bi se prije pokretanja aktivnosti usmjerenih na podvodnu kulturnu baštinu osigurao završetak svih faza nacrt projekta, uključujući konzervaciju, dokumentovanje i stručnu obradu izvađene podvodne kulturne baštine, kao i pripremu i distribuciju izvještaja.

Pravilo 21. Nacrt projekta mora uključivati plan u slučaju nepredviđenih okolnosti koji osigurava očuvanje podvodne kulturne baštine i prateću dokumentaciju u slučaju bilo kakvog prekida ili obustave projekta.

VII. STRUČNOST I KVALIFIKACIJE

Pravilo 22. Aktivnosti usmjerene na podvodnu kulturnu baštinu preduzimaju se samo pod vođstvom i uz nadzor, kao i uz stalno prisustvo, kvalifikovanog podvodnog arheologa sa odgovarajućom naučnom stručnošću za dotični projekt.

Pravilo 23. Sve osobe koje rade na projektu moraju biti adekvatno kvalifikovane i moraju pokazati odgovarajuću stručnost vezanu za ulogu koju imaju u projektu.

VIII. KONZERVACIJA I UPRAVLJANJE LOKALITETOM

Pravilo 24. Program konzervacije obezbjeđuje obradu arheoloških ostataka tokom aktivnosti usmjerenih na podvodnu kulturnu baštinu, za vrijeme transporta i za duži vremenski period. Očuvanje se sprovodi u skladu sa savremenim standardima struke.

Pravilo 25. Program upravljanja lokalitetom treba da obezbijedi zaštitu i postupanje *in situ* sa podvodnom kulturnom baštinom, tokom i nakon završetka rada na terenu. Program uključuje informisanje javnosti, razumnu stabilizaciju lokaliteta, nadgledanje i zaštitu od miješanja u nju.

IX. DOKUMENTOVANJE

Pravilo 26. Program dokumentovanja utvrđuje detaljnu dokumentaciju uključujući izvještaj o razvoju aktivnosti usmjerenih na podvodnu kulturnu baštinu u skladu sa savremenim stručnim standardima arheološkog dokumentovanja.

Pravilo 27. Dokumentacija mora obavezno sadržati sveobuhvatan zapisnik o lokalitetu, uključujući porijeklo podvodne kulturne baštine pomjerene ili uklonjene tokom sprovođenja aktivnosti usmjerenih na podvodnu kulturnu baštinu, bilješke s terena, planove, crteže, presjeke i fotografije, odnosno snimke u drugim medijima.

X. SIGURNOST

Pravilo 28. Potrebno je pripremiti odgovarajuću sigurnosnu politiku koja osigurava sigurnost i zdravlje ekipe koja radi na projektu, kao i trećih osoba, i koja je potpuno u skladu sa svim zakonskim ili stručnim zahtjevima koji se na nju odnose.

XI. OKOLINA

Pravilo 29. Potrebno je pripremiti odgovarajuću ekološku politiku koja osigurava da se morsko dno, flora i fauna nepotrebno ne remete.

XII. IZVJEŠTAVANJE

Pravilo 30. Potrebno je obezbijediti privremene i konačne izvještaje u rokovima navedenim u nacrtu projekta i odložiti ih u odgovarajuće javne registre.

Pravilo 31. Izvještaji uključuju:

- (a) opis ciljeva,
- (b) opis korišćenih metoda i tehnika,
- (c) opis postignutih rezultata,
- (d) osnovnu grafičku i fotografsku dokumentaciju svih faza aktivnosti,
- (e) preporuke vezane za konzervaciju i stručnu obradu lokacije i svake podvodne kulturne baštine koju se odnosi, i
- (f) preporuke za buduće aktivnosti.

XIII. STRUČNA OBRADA PROJEKTNE ARHIVE

Pravilo 32. Organizacija stručne obrade projektne arhive dogovara se prije početka aktivnosti i navodi se u nacrtu projekta.

Pravilo 33. Arhiva projekta, uključujući podvodnu kulturnu baštinu koja se odnosi, kao i kopiju ukupne propratne dokumentacije, mora u najvećoj mogućoj mjeri biti kompletna i netaknuta kao zbirka i to na način koji omogućava profesionalan i javni pristup kao i stručnu obradu arhive. To se mora obaviti što je brže moguće i ni u kom slučaju nakon isteka deset godina od završetka projekta, u onoj mjeri koja je u skladu sa očuvanjem podvodne kulturne baštine.

Pravilo 34. Projektna arhiva projekta vodi se u skladu sa međunarodnim stručnim standardima i podliježe odobrenju nadležnih organa.

XIV. DISTRIBUCIJA

Pravilo 35. Projekti služe za obrazovanje javnosti i javno prikazivanje rezultata projekta prema potrebi.

Pravilo 36. Konačna sinteza projekta:

- (a) objavljuje se u najkraćem mogućem roku, uzimajući u obzir složenost projekta i povjerljivu ili osjetljivu prirodu informacija, i
- (b) odlaže se u odgovarajućem javnom registru.

Član 3

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za poslove kulture.

Član 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SU-SK Broj 01-421/5
Podgorica, 19. juna 2008. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

PREDSJEDNIK,
Ranko Krivokapić, s.r.